

можуть запропонувати захоплюючий досвід навчання, який надихне студентів брати активну участь у навчанні та досягати успіху, використовуючи концепції гейміфікації. Гейміфіковане навчання має величезний потенціал для персоналізованого, інтерактивного та успішного навчання в майбутньому, заохочуючи студентів розвиватися, критично мислити та навчатися протягом усього життя разом із розвитком технологій.

Список використаних джерел

1. Харківська А.А. Формування та розвиток цифрової компетентності педагога в системі навчання впродовж життя – вимога часу. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Харків: Вид-во УІПА, 2020. № 66. С. 98–105.
Режим доступу: <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6318>
2. Kovalenko, N. P., Bobrova, N. O., Hancho, O. V., & Zachepylo, S. V. (2020). Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку. *Медична освіта*, (3), 43–48. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11440>
3. Lee, Joey & Hammer, Jessica. Gamification in Education: What, How, Why Bother?. *Academic Exchange Quarterly*. 15. 2011. p.1-5
4. Majuri J., Koivisto J., Hamari J. Gamification of education and learning: A review of empirical literature //Proceedings of the 2nd international GamiFIN conference, GamiFIN 2018. CEUR-WS, 2018
5. Stott A., Neustaedter C. Analysis of gamification in education //Surrey, BC, Canada. 2013. Т. 8. №. 1. 36 p.
6. Овчаренко О. А., Тупченко В. В. Гейміфікація у підготовці фахівців інженерного спрямування. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Харків: Вид-во УІПА. № 72. 2021. с.117-123
7. Черняк Н. О. Формування мотивації студентів до навчання у ВНЗ. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. Харків: Вид-во УІПА. 2013. № 38-39. С. 388-393. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2013_38-39_63

Дмитро КОРСІКОВ

М'ЯКІ НАВИЧКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ЧИННИК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ

Європейська інтеграція для українського бізнесу – це, мабуть, найбільша подія останніх років. Започаткована Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, ця інтеграція має на меті створити сприятливі умови для розвитку економіки та підвищення конкурентоспроможності українських компаній на європейському ринку.

Успішна інтеграція України в європейський соціокультурний та економічний простір залежить від можливостей адаптації українського бізнесу до європейського економічного середовища.

Виклики європейських ринків є досить складними для українських підприємств. Це потужна конкуренція, складне законодавство, вибагливість споживачів та низка інших факторів. Подолання цих викликів вимагає досить високого рівня управлінських якостей, комунікативних навичок, креативного та гнучкого мислення.

Всі ці навички відомі сьогодні під назвою «soft skills» або гнучкі навички. Важливість цих навичок для бізнесменів та підприємців науковці підкреслювали ще від самої появи терміну «підприємець».

У цьому контексті головною проблемою для українського бізнесу буде розвиненість європейських бізнес-шкіл які дозволяють здобути ступінь MBA (master of business administration). Системне бізнес-навчання дозволяє європейським конкурентам мати значно вищий рівень у таких навичках як адміністрування, проведення презентацій і перемовин, лідерство.

Традиційні навички важливі для гарної роботи, але вже не є достатньою умовою для успіху [3]. Гнучкі навички в українському бізнесі розвивалися здебільшого хаотично та безсистемно. Така ситуація є наслідком розвитку бізнесу у суспільстві, де довгий час панувала радянська модель освіти. У радянській науці була відсутня концепція гнучких навичок. Західна ж наукова думка почала цікавитись питанням їх розвитку вже у 70-ті роки ХХ ст.

Бізнес є віддзеркаленням суспільства. Перше покоління українських бізнесменів було продуктом радянської освітньої системи, де значення мали лише вузькоспеціалізовані знання. Зародження українського бізнесу, у цьому відношенні, цілком відповідало суспільним тенденціям.

Перше десятиліття незалежності України не змінило ситуації з орієнтацією української освіти суто на спеціалізовані знання. Суперечливі й безсистемні освітні трансформації в Україні у 1990-ті – 2000-ті рр. були, по суті, розвитком радянської системи освіти [1].

Шлях створення потужної системи української бізнес-освіти неможливо пройти швидко. Зміщення вектору освіти у бік гнучких навичок дозволить у майбутньому сформувати суспільство, яке стане середовищем формування бізнесу нової генерації. Здатність українського бізнесу відповідати вимогам європейського бізнес-середовища неможлива без загальної відповідності українського суспільства європейським реаліям.

Виховання майбутніх підприємців з розвиненими гнучкими навичками є не єдиним завданням освітньої системи у контексті євроінтеграції українського бізнесу. Не менш важливою є підготовка великої кількості найманих працівників, які будуть задіяні у сфері приватного бізнесу та будуть мати достатній рівень розвитку гнучких навичок для вирішення складних та нестандартних завдань. Наявність навичок комунікації, лідерства, креативності у бізнесі необхідна на всіх рівнях ієрархії: від власників бізнесу до менеджерів нижньої ланки.

Нажаль на сьогодні лише деякі компанії мають можливість розвитку гнучких навичок у робітників усіх рівнів. Для цього використовуються різноманітні тренінги, коучінги та інші засоби розвитку персоналу. Такі методи вимагають значних фінансових вкладень та великої кількості часу. Через це вони не є розповсюдженими в українському бізнес-середовищі і не мають суттєвого впливу в загальнодержавних масштабах. Запровадження гнучких навичок в системі освіти може докорінно змінити ситуацію з декількох причин: можливість раннього розвитку гнучких навичок, починаючи з початкової освіти; охоплення всіх категорій майбутніх найманих робітників і бізнесменів; широке залучення наукової думки у процес запровадження гнучких навичок.

Формуюча роль освіти у моделюванні суспільних тенденцій є потужним фактором європейської інтеграції України в цілому та українського бізнесу зокрема.

На теперішній час в українській освіті приділяють значно менше уваги розвитку гнучких навичок ніж на теренах Європейського Союзу. В останні роки країни ЄС ухвалили ряд документів, які спрямовані на впровадження нових методів навчання й викладання для розвитку у студентів університетів гнучких навичок, особливо у сферах, що пов'язані з цифровою та технологічною діяльністю. Для здійснення цієї стратегії було розроблено класифікацію й пояснення під назвою «Європейські навички, компетенції, кваліфікації та види занять», що включає три тисячі вісімсот сорок чотири навички, актуальні й важливі у сучасному світі. Ці тенденції також спостерігаються в освітній політиці країн Північної Америки, Австралії та Азії [2].

Відставання української освіти від європейської у питанні розвитку гнучких навичок може стати значною перешкодою для виходу українського бізнесу на загальноєвропейський рівень.

Активний розвиток гнучких навичок в європейських країнах робить можливим активний трансфер кадрів між різними секторами бізнесу. Завдяки значному нівелюванню вузькоспеціалізованих знань, яке відбувається протягом останніх двох десятиліть, сучасний європейський бізнесмен перетворився на управлінця, ефективність якого мало залежить від сфери діяльності. Це значно спрощує створення нових ринків та зумовлює більш високий відсоток успішності нових підприємств.

За умов військової агресії гнучкі навички набули ще більшого значення для подальшого процесу євроінтеграції українського бізнесу. Зруйнування підприємств, розрив логістичних ланцюгів, релокація та виїзд кваліфікованих кадрів створюють нестандартні умови для розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Приклад розвитку гнучких навичок у європейських країнах є показовим у контексті подальшого економічного розвитку України та її інтеграції у європейський економічний простір. Ключовим фактором стимулювання розвитку людського капіталу в ЄС є той факт, що активна стадія перерозподілу виробничого та фінансового капіталу завершена, а можливості розвитку вузькоспеціалізованих знань вийшли на майже сталий рівень. Зростання попиту на гнучкі навички є послідовною стадією розвитку європейської економічної системи. Зростання ролі людського капіталу в економіці є необхідною передумовою повноцінної інтеграції в європейський економічний простір. Таке зростання передбачає орієнтацію на зменшення уніфікації комплексу знань та навичок кожної людини та розвиток унікального їх набору, притаманного лише окремій особистості. Спроможність окремих осередків розвитку гнучких навичок нездатна на такі масштабні зміни. Зміна суспільних тенденцій та векторів економічного розвитку є прерогативою державної освітньої системи.

Вихід українського бізнесу на загальноєвропейський рівень неможливий без суспільних трансформацій, у яких ключову роль буде відігравати переорієнтація освіти на європейські цінності. Головною такою цінністю є людина. Концепція розвитку гнучких навичок цілком відповідає європейським поглядам на цінність людської індивідуальності.

Завданням української освіти в цьому контексті є формування особистості, здатної працювати у європейському бізнес-середовищі. Відповідність людського капіталу, задіяного в українському бізнесі, європейським вимогам вимагає від освітньої системи сприйняття загальноєвропейських освітніх тенденцій, однією з яких є розвиток гнучких навичок.

Список використаних джерел

1. Михайличенко Д. Радянська модель і пострадянські трансформації вищої освіти в Україні. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. 2012. №.1007. С. 199–204.
2. Horney N. Leadership Agility in a VUCA World. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ТНhqSWncbd0> (дата звернення: 10.11.2023).
3. Pereira O., Raposo M. J. Soft Skills in Knowledge-Based Economics. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. №. 1. P. 182–195.